

Dátum nélkül
(1939)

Igen Tisztelt Miniszter Úr!

Tanítványaim nyár tanulmányi útjaira vonatkozó kérelmemhez egy újabb kérést teszek hozzá. Európa egyik legkiválóbb tanár- és tudósnevelő intézménye Budapesten működik. Ez az intézmény,

a B.(áró) Eötvös József Collegium pontosan ugyanúgy épül fel, mint a párizsi Ecole Normale Supérieure, és szoros együttműködésben is áll vele. A legutóbbi generáció legkitűnőbb magyar tudósai, történészei, turkológusai mind itt tanultak. Ugyanakkor néhány török, például Dr. Çobanzade, Dr. Ragıp Özden vagy Dr. Hamit Koşay szintén ennek az intézménynek a neveltje.

Hagyománnyá vált, hogy az intézménynek mindig legyen egy török bentlakó növendéke, ami teljesen megfelel annak a ma is érvényes kívánságnak, hogy török–magyar együttműködés a magyarság egyik legfontosabb tudományágának, a turkológiának a területén megalósuljon.

Amikor egyetemünk első tanévének végén Budapesten jártam, illetékes helyekről és magától az oktatási minisztertől is ígéretet kaptam, hogy az intézmény igen korlátozott létszáma ellenére a hagyományoknak megfelelően minden évben egy tanítványomat ingyenesen fogadják. Ez a hely azonban többszöri kérelmezésem ellenére betöltetlen maradt. Az előző dékánnak, Muzeffer Göker úrnak az az álláspontja, miszerint a diák először a tanulmányait itthon fejezze be – legalábbis elvileg – valóban helyes, ám minden kihasználatlanul elmúló esztendő veszteség, és nekem olyan jelöltjeim vannak, akiket Pesten máris ismernek és elismernek; másképpen szólva, azokat a fiatalokat, akiket itt megnevezni kívánok, bátran ki lehet vonni ez alól a szabály alól.

Kérem, tegye lehetővé, hogy kitűnő tanítványom, Tayyip Gökbilgin, aki már ezidáig is igen kedvező hatást gyakorolt néhány magyar tudósra, és értékes kapcsolatokat alakított ki Budapesten, tanulmányait az 1939-1940-es tanévtől kezdődően a B. E. J. Coll-ban folytathassa.

Amikor ilyen rendkívüli lehetőség van arra, hogy széles látókörű és nagy tudású tudóssá nevelődjék, véleményem szerint másodrendű kérdés az, hogy a vizsgáit nálam, vagy Pesten teszi-e le. Tayyip jelenleg a hungarológia mellett újkori és legújabb kori történelmet is tanul. Az Oszmán Birodalom XV-XVII. századi hódító időszakának magyar nyelvű és magyarországi latin forrásai, a krónikák és hivatalos iratok nálunk teljesen ismeretlenek, és nem is folynak velük kapcsolatos kutatások. Miután jól ismerem Tayyip képességeit és tehetségét, már két évvel ezelőtt célul tűztem ki számára ezek tanulmányozását, és bízom benne, hogy török történészként és levéltárosként meg fogja állni a helyét.

Már eddig is dolgozott Dr. Fekete Lajos mellett a Magyar Állami Levéltárban, és sokat profitált belőle. Ha néhány évet eltölthet Pesten Fekete mellett, nem csak történészként, hanem levéltárosként is szakértő válhat belőle.

Az, hogy 1938-ban a Minisztérium számára levéltári vonatkozású cikkeket fordított magyarból, és a „Belleten”-ben megjelenés előtt áll egy cikke ugyanebben a témában, szépen bizonyítja Tayyip irányú érdeklődését. Magyarországra való küldése nem jelent anyagi terhet a török kormány számára. Az említett kollégiumban szállást és étkezést kap,

így csak a ruházkodással, mosatással, írószerekkel, könyvekkel, közlekedéssel stb. kapcsolatosan lesznek költségei. Mindezeket szem előtt tartva azt hiszem, hogy a nyugatra küldött diákokhoz képest feleakkora összeg, az útiköltséget is beleszámítva 600 líra elegendő lesz számára. Véleményem szerint az volna a leghelyesebb, ha Pesten maradna, hogy a szeptember elején kezdődő egyetemi oktatásban részt vehessen. Úgy gondolom, hogy Muzaffer Göker professzor és docensei, Fazıl Nazmi professzor és A. İnan professzor is meg vannak elégedve Tayyippal, és doktor Hamit Koşay is ajánlani fogja őt.

Amennyiben a Minisztérium a tudósnevelésnek jelenleg kiemelt fontossággal bíró ügyét nagyobb mértékben is támogatni kívánja, még két diák egyidejű küldését is javasolom. Talán el tudom intézni, hogy 600-600 lírás költséget jelentve kivételesen ők is ugyanabban a kollégiumban lakhassanak; de ez ügyben júniusig elhatározásra kell jutni. E diákjaim közül Oral Yayıkkol a hungarológián kívül a török etnológia témáiban is járatos. Magyar és orosz nyelvi tudása e területen kitűnő lehetőségeket biztosít számára, és a budapesti Néprajzi Múzeumban (dolgozik).

Megjegyzés:

Ezt a levelet Tayyip Bey tanára írja a Népoktatási Minisztériumnak. Téma: Tayyip Bey és néhány más hallgató magyarországi tanulásának biztosítása.